

**Δεύτερη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων όσον αφορά την πρόταση απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις**

(2007/C 91/02)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών <sup>(1)</sup>,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών <sup>(2)</sup> και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

1. Στις 19 Δεκεμβρίου 2005 ο ΕΕΠΔ εξέδωσε γνωμοδότηση <sup>(3)</sup> όσον αφορά την πρόταση απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Στη γνωμοδότηση αυτή υπογράμμιζε τη σημασία της πρότασης ως αποτελεσματικού μέσου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα που καλύπτεται από τον τίτλο VI της Συνθήκης ΕΕ. Το μέσο αυτό δεν θα πρέπει μόνο να σέβεται τις αρχές της προστασίας δεδομένων, όπως καθορίζονται στη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης <sup>(4)</sup> και ειδικότερα στην οδηγία 95/46/EK, αλλά επίσης να προβλέπει ένα πρόσθετο σύνολο κανόνων που να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη φύση του τομέα της επιβολής του νόμου. Για τον ΕΕΠΔ είναι ουσιώδες να καλύπτεται από την απόφαση-πλαisiο οποιαδήποτε επεξεργασία αστυνομικών και δικαστικών δεδομένων, ακόμη και αν τα εν λόγω δεδομένα δεν έχουν διαβιβασθεί ή τεθεί στη διάθεση των αρμόδιων αρχών από αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών. Η συνοχή της προστασίας δεδομένων είναι ουσιώδης, ανεξάρτητα από το πού, από ποιον ή για ποιο σκοπό υποβάλλονται σε επεξεργασία. Ο ΕΕΠΔ έχει υποβάλει διάφορες προτάσεις για τη βελτίωση του επιπέδου της προστασίας.
2. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2006 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε νομοθετικό ψήφισμα σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής. Σε γενικές γραμμές, το ψήφισμα έχει τους ίδιους στόχους με τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ: γενική υποστήριξη της πρότασης και τροποποιήσεις προκειμένου να ενισχυθεί το επίπεδο προστασίας που παρέχει η απόφαση-πλαisiο.
3. Η πρόταση της Επιτροπής συζητείται προς το παρόν στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο σημειώνει πρόοδο σύμφωνα με διαθέσιμες πληροφορίες <sup>(5)</sup> και τροποποιεί ουσιώδη στοιχεία του κειμένου της πρότασης. Η Προεδρία του Συμβουλίου καταβάλλει σοβαρές προσπάθειες για ακόμη μεγαλύτερη πρόοδο. Επιδιώκει να επιτευχθεί κοινή προσέγγιση όσον αφορά τα κύρια στοιχεία έως το Δεκέμβριο του 2006.
4. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι το Συμβούλιο δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε αυτή τη σημαντική πρόταση. Ωστόσο, ανησυχεί σχετικά με την κατεύθυνση των εξελίξεων. Τα κείμενα που συζητούνται επί του παρόντος στο πλαίσιο του Συμβουλίου δεν ενσωματώνουν τις τροποποιήσεις τις οποίες πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε τις γνωμοδοτήσεις του ΕΕΠΔ και της Διάσκεψης των Ευρωπαϊκών Αρχών Προστασίας Δεδομένων. Αντιθέτως, σε αρκετές περιπτώσεις διατάξεις της προτάσεως της Επιτροπής, που προσφέρουν διασφαλίσεις στους πολίτες, διαγράφονται ή αποδυναμώνονται σε μεγάλο βαθμό. Κατά συνέπεια υφίσταται σημαντικός κίνδυνος να παρασχεθεί επίπεδο προστασίας χαμηλότερο από εκείνο της οδηγίας 95/46/EK ή ακόμη και της γενικότερα διατυπωμένης Σύμβασης αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία δεσμεύει τα κράτη μέλη.

<sup>(1)</sup> EEL 281 της 23.11.1995, σ. 31.

<sup>(2)</sup> EEL 8 της 12.1.2001, σ. 1.

<sup>(3)</sup> EE C 47 της 25.2.2006, σ. 27.

<sup>(4)</sup> Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, 28 Ιανουαρίου 1981.

<sup>(5)</sup> Επισήμως δεν υπάρχουν δημόσια έγγραφα για το θέμα αυτό και ο ΕΕΠΔ δεν συμμετέχει άμεσα στις εργασίες της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου. Έγγραφα που εκφράζουν τις εξελίξεις στο Συμβούλιο μπορούν να αναζητηθούν στον ιστότοπο του Statewatch ([www.statewatch.org](http://www.statewatch.org)).

5. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι και η Επιτροπή LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξέφρασε πρόσφατα την ανησυχία της όσον αφορά τις επιλογές του Συμβουλίου σχετικά με τη συγκεκριμένη πρόταση απόφασης-πλαisiού.
6. Για τους λόγους αυτούς ο ΕΕΠΔ εκδίδει τώρα δεύτερη γνωμοδότηση. Αυτή η δεύτερη γνωμοδότηση επικεντρώνεται σε ορισμένες ουσιαστικές ανησυχίες και δεν επαναλαμβάνει όλα τα επιχειρήματα της γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ του Δεκεμβρίου 2005, τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν.

#### Γενική ανησυχία

7. Στον αναπτυσσόμενο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης η ανταλλαγή αστυνομικών και δικαστικών πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών αποκτά διαρκώς μεγαλύτερη σημασία. Έχουν προταθεί ή εκδοθεί αρκετά νομοθετήματα προκειμένου να διευκολυνθεί αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει και πάλι ότι εν προκειμένω απαιτείται ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο που να προστατεύει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών. Η παρούσα (πρόταση για) απόφαση-πλαisiο συνδέεται άμεσα με τις προτάσεις που διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών.
8. Ο ΕΕΠΔ, μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της ταχύτερης δυνατής έκδοσης της απόφασης-πλαisiού από το Συμβούλιο, προειδοποιεί ότι η ταχύτητα κατά τη λήψη αποφάσεων δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε χαμηλότερα πρότυπα προστασίας. Τα κείμενα που συζητούνται προς το παρόν στο πλαίσιο του Συμβουλίου γεννούν αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον από το αποτέλεσμα θα προκύψει αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας για τον πολίτη. Όπως έχουν τα πράγματα, ο στόχος της ταχύτητας φαίνεται να οδηγεί στη διαγραφή ή αποδυνάμωση ενδεχομένως αμφισβητούμενων διατάξεων. Η έλλειψη χρόνου για την επίτευξη συναίνεσης ως προς ενδεχομένως αμφισβητούμενες διατάξεις θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς την ποιότητα της απόφασης-πλαisiού.
9. Υπό τις συνθήκες αυτές ο ΕΕΠΔ συνιστά να δώσει το Συμβούλιο περισσότερο χρόνο για τις διαπραγματεύσεις, ώστε να επιτευχθεί αποτέλεσμα που να προσφέρει επαρκή προστασία.

#### Δυνατότητα εφαρμογής στην εγχώρια επεξεργασία

10. Το ζήτημα αυτό αποτελούσε ουσιώδες στοιχείο της γνωμοδότησης του Δεκεμβρίου 2005 και συζητήθηκε σε βάθος εν συνεχεία. Οι κοινοί κανόνες περί προστασίας δεδομένων θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα δεδομένα του τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας και όχι να περιορίζονται στις διασυνοριακές ανταλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Με τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής δεν θα παρεχόταν η κατάλληλη προστασία, όπως απαιτείται από το άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) της Συνθήκης ΕΕ. Το συγκεκριμένο σημείο έχει υπογραμμισθεί επανειλημμένα και από άλλους ενδιαφερομένους πέραν του ΕΕΠΔ.
11. Στη γνωμοδότηση του Δεκεμβρίου 2005 ο ΕΕΠΔ ανέφερε ότι ο περιορισμός στα δεδομένα που ανταλλάσσονται με άλλα κράτη μέλη θα καθιστούσε ιδιαίτερα ανασφαλές και αβέβαιο το πεδίο εφαρμογής της απόφασης-πλαisiού, πράγματα που θα ήταν αντίθετο προς το βασικό στόχο της. Κατά τη συλλογή ή επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι γνωστό εάν τα εν λόγω δεδομένα θα αποτελέσουν το αντικείμενο ανταλλαγής με τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών.
12. Για το λόγο αυτό ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής είναι ανεφάρμοστος και, σε περίπτωση εισαγωγής του, θα απαιτούσε δυσχερείς και λεπτές διακρίσεις μεταξύ των βάσεων δεδομένων των αρχών επιβολής του νόμου, που θα συνεπάγονταν επιπλέον διατυπώσεις και έξοδα για τις αρχές αυτές και ταυτοχρόνως θα έθιγαν την ασφάλεια δικαίου των προσώπων.
13. Μπορούν να δοθούν δύο παραδείγματα των σχετικών συνεπειών. Κατά πρώτο λόγο προκύπτουν επιπλέον διατυπώσεις και έξοδα από το γεγονός ότι οι ποινικοί φάκελοι περιέχουν συχνά δεδομένα προερχόμενα από διαφορετικές αρχές. Η συνέπεια του περιορισμού του πεδίου εφαρμογής θα ήταν ότι μέρη αυτών των σύνθετων φακέλων — τα μέρη με δεδομένα προερχόμενα από αρχές άλλων κρατών μελών — θα προστατεύονταν δυνάμει της απόφασης-πλαisiού και άλλα μέρη δεν θα προστατεύονταν. Κατά δεύτερο λόγο θα θιγόταν η ασφάλεια δικαίου των προσώπων, εφόσον — στην περίπτωση περιορισμού του πεδίου εφαρμογής — δεδομένα προερχόμενα από τρίτες χώρες που δεν θα είχαν αποτελέσει το αντικείμενο ανταλλαγής μεταξύ κρατών μελών δεν θα καλύπτονταν από την απόφαση-πλαisiο. Εξυπακούεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων αυτών συνεπάγεται ειδικούς κινδύνους για το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται, εάν, λ.χ., δεν υφίσταται έννομη υποχρέωση για την εξέταση της ακρίβειας των εν λόγω δεδομένων. Ένα καλό παράδειγμα θα ήταν η χρήση των καταλόγων «απαγορευμένων επιβατών» τρίτων χωρών για σκοπούς επιβολής του νόμου σε κράτος μέλος.

14. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει και πάλι ότι απαιτείται υψηλό επίπεδο προστασίας στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, έναν τομέα όπου η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θέτει, εκ φύσεως, ειδικούς κινδύνους για τον πολίτη, όπως έχει αναγνωρισθεί ιδίως στο άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) της Συνθήκης ΕΕ. Επιπλέον, οι μεγάλες διαφορές στην προστασία δεδομένων του πρώτου και του τρίτου πυλώνα δεν θα έθιγαν μόνο το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών, αλλά και την αποτελεσματικότητα της επιβολής του νόμου και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.
15. Η πρόταση εξυπηρετεί και τους δύο στόχους. Θα πρέπει να προσφέρει εγγυήσεις στον πολίτη έναντι της εσφαλμένης χρήσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν. Για το θιγόμενο πολίτη δεν έχει σημασία εάν τα δεδομένα αυτά υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο ανταλλαγής μεταξύ των κρατών μελών ή σε καθαρά εγχώριο πλαίσιο. Επιπλέον, η πρόταση θα πρέπει να συμβάλει στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών, που αποτελεί προϋπόθεση της επιτυχούς ανταλλαγής πληροφοριών. Με την εφαρμογή κοινών προτύπων στην επεξεργασία δεδομένων θα διευκολυνθεί η αποδοχή της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών.
16. Ο ΕΕΠΔ προειδοποιεί ότι με τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της απόφασης-πλαίσου στο πλαίσιο μιας ανταλλαγής δεν θα εξασφαλισθεί πλήρως η οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των αρχών των κρατών μελών. Εξάλλου, ένα περιορισμένο κείμενο δεν προστατεύει καταλλήλως τον πολίτη. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφαση-πλαίσιο δεν θα παρείχε πλέον στον πολίτη επαρκείς εγγυήσεις έναντι της ενδεχόμενης κατάχρησης των δεδομένων του από τις δημόσιες αρχές. Κατά τη γνώμη του ΕΕΠΔ, αυτή η προστατευτική λειτουργία της νομοθεσίας είναι ουσιώδης, αν μη τι άλλο προκειμένου να εξασφαλισθεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης ΕΕ.
17. Τέλος, υπάρχει ένα στρατηγικό επιχείρημα υπέρ της εφαρμογής της απόφασης-πλαίσου σε οποιαδήποτε επεξεργασία. Όπως διαπιστώθηκε κατά τις πρόσφατες διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες για νέα συμφωνία σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών <sup>(1)</sup>, μια ισχυρή νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία του πολίτη σε οποιαδήποτε κατάσταση εντός της ΕΕ θα ενίσχυε επίσης τη θέση της ΕΕ κατά τις διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες. Χωρίς ισχυρή νομοθεσία στον τομέα αυτό θα ήταν μάλλον δύσκολο να ζητείται επαρκές επίπεδο προστασίας στις τρίτες χώρες ως προϋπόθεση για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

#### Άλλες ανησυχίες

18. Έμφαση στην ποιότητα των δεδομένων. Το άρθρο 4 της πρότασης της Επιτροπής δεν περιλαμβάνει μόνο τις κύριες αρχές για την ποιότητα των δεδομένων της οδηγίας 95/46/ΕΚ, αλλά προβλέπει επίσης ορισμένους ειδικούς κανόνες. Περιέχει διάκριση μεταξύ των διάφορων ειδών προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα (υπόπτων, καταδικασθέντων, θυμάτων, μαρτύρων κ.λπ.). Τα δεδομένα που αφορούν τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να έχουν διαφορετική μεταχείριση, με ειδικές διασφαλίσεις, ιδίως όσον αφορά τους μη υπόπτους. Το άρθρο αυτό υποχρεώνει εξάλλου τα κράτη μέλη να διακρίνουν τα δεδομένα ανάλογα με το βαθμό ακρίβειας και αξιοπιστίας τους. Πρόκειται για μια σημαντική διάταξη, δεδομένου ότι οι αρχές επιβολής του νόμου χρησιμοποιούν και μη εξακριβωμένα δεδομένα βασισόμενα σε υποθέσεις και όχι απαραίτητα σε γεγονότα. Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι οι σχετικές διατάξεις αποτελούν ουσιώδεις διασφαλίσεις και ότι δεν θα πρέπει να διαγραφούν από την πρόταση ούτε να καταστούν προαιρετικές.
19. Επεξεργασία δεδομένων και περιορισμός του σκοπού. Στη γνωμοδότηση του Δεκεμβρίου 2005 ο ΕΕΠΔ ανέλυσε την ανάγκη καλύτερων νομοθετικών διατάξεων σχετικά με την περαιτέρω χρήση δεδομένων που έχει συλλέξει μια αρχή για συγκεκριμένο σκοπό. Προς το παρόν οι ανησυχίες του ΕΕΠΔ όσον αφορά το άρθρο 5 συνδέονται κυρίως με την άποψή του ότι, ενώ αφενός πρέπει να επιτραπεί η (περαιτέρω) επεξεργασία δεδομένων για ευρύτερους σκοπούς, αφετέρου πρέπει να προβλεφθούν στη νομοθεσία λεπτομερείς προϋποθέσεις για την επεξεργασία αυτή, ώστε να προστατεύεται το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα. Ο ΕΕΠΔ τάσσεται κατά των λύσεων που αφήνουν το ζήτημα στην απόλυτη διακριτική ευχέρεια της εθνικής νομοθεσίας ή δεν περιορίζουν τις προϋποθέσεις της περαιτέρω επεξεργασίας σύμφωνα με την οδηγία 95/46/ΕΚ και τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης <sup>(2)</sup>. Όσον αφορά την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων, ρυθμίζεται σύμφωνα με την οδηγία 95/46/ΕΚ και τη Σύμβαση αριθ. 108, με γενική απαγόρευση από την οποία προβλέπονται εξαιρέσεις <sup>(3)</sup>. Ο ΕΕΠΔ ανησυχεί για τη σχεδιαζόμενη διαγραφή της γενικής απαγόρευσης από την οδηγία-πλαίσιο, που θα είχε ως αποτέλεσμα η εξαίρεση να αποτελεί πλέον τον κανόνα. Η λύση αυτή θα ήταν αντίθετη όχι μόνο προς την οδηγία 95/46/ΕΚ αλλά και προς τη Σύμβαση αριθ. 108.

<sup>(1)</sup> Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR) από τους αερομεταφορείς στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών, ΕΕ L 298, σ. 29.

<sup>(2)</sup> Βλ. άρθρο 13, σε σύνδεση με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 9, σε σύνδεση με το άρθρο 5 στοιχείο β) της Σύμβασης αριθ. 108.

<sup>(3)</sup> Βλ. άρθρο 8 της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 6 της Σύμβασης αριθ. 108.

20. *Ανταλλαγή δεδομένων με άλλες αρχές και ιδιωτικούς φορείς.* Η πρόταση της Επιτροπής περιέχει περιορισμούς και ειδικές διασφαλίσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες αρχές πέραν των αστυνομικών και δικαστικών καθώς και με ιδιωτικούς φορείς και αρχές τρίτων χωρών. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει τη σημασία αυτών των ειδικών διατάξεων για τους ακόλουθους λόγους. Κατά πρώτο λόγο, η ανταλλαγή πληροφοριών με αυτούς τους «τρίτους φορείς» συνεπάγεται ειδικούς κινδύνους (παραβιάσεις της ασφάλειας, περαιτέρω επεξεργασία για διαφορετικούς σκοπούς κ.λπ.). Κατά δεύτερο λόγο, η συμμετοχή τρίτων στην επιβολή του νόμου και στην επεξεργασία πληροφοριών στον τομέα της επιβολής του νόμου έχει αρχίσει να γίνεται σύνηθες φαινόμενο. Η οδηγία 2006/24/ΕΚ για τη διατήρηση δεδομένων <sup>(1)</sup>, η συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες για τα δεδομένα PNR και η λεγόμενη «υπόθεση Swift» <sup>(2)</sup> αποτελούν καλά παραδείγματα. Κατά τρίτο λόγο, η απόφαση για τα δεδομένα PNR του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 30ής Μαΐου 2006 <sup>(3)</sup> δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από ιδιωτικούς φορείς για εμπορικούς σκοπούς και εν συνεχεία υποβάλλονται σε επεξεργασία για το σκοπό της επιβολής του νόμου.
21. Σχετικά με τη διαβίβαση προς και από άλλους — ιδιωτικούς ή δημόσιους — φορείς εντός της ΕΕ, έχει σημασία να ρυθμίζει ακριβώς το θέμα η πρόταση και να προσφέρει λύσεις σύμφωνες με την οδηγία 95/46/ΕΚ. Οι λύσεις αυτές πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι συνέπειες της διάρθρωσης κατά πυλώνες — ιδίως η αβεβαιότητα σχετικά με την οριοθέτηση των δύο πυλώνων όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ αρχών επιβολής του νόμου και άλλων φορέων — δεν θα θίξουν την αποτελεσματικότητα της προστασίας.
22. Σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων προς και από τρίτες χώρες, η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει απόφαση επάρκειας από την Επιτροπή. Εάν αυτό δεν γινόταν δεκτό από το Συμβούλιο, κάθε κράτος μέλος θα αποφάσιζε χωριστά όσον αφορά την επάρκεια ή, ακόμη χειρότερα, θα διαβίβαζε τα δεδομένα χωρίς να εξετάζει το επίπεδο προστασίας στην τρίτη χώρα. Η έλλειψη εναρμονισμένου συστήματος για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τρίτες χώρες θα μπορούσε επίσης:
- να θίξει την εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, δεδομένου ότι μια αρχή θα ήταν ενδεχομένως λιγότερο πρόθυμη να ανταλλάξει πληροφορίες με αρχή άλλου κράτους μέλους εάν το εν λόγω κράτος μέλος μπορούσε επίσης να ανταλλάξει τις πληροφορίες αυτές με αρχές τρίτων χωρών ελλείψει σαφών διασφαλίσεων,
  - να προκαλέσει μεταστροφές: εάν η αρχή κράτους μέλους δεν μπορούσε να λάβει πληροφορίες απευθείας από άλλο κράτος μέλος λόγω της προστασίας δυνάμει της αποφάσεως-πλαisiού, θα μπορούσε να ζητήσει τη συνδρομή αρχής τρίτης χώρας,
  - να ενθαρρύνει την άγρα φορέα από τις αρχές τρίτων χωρών: οι εν λόγω αρχές θα μπορούσαν να ζητούν πληροφορίες στο κράτος μέλος με τις χαμηλότερες νομοθετικές απαιτήσεις για τις διαβιβάσεις.
- Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ουσιώδες να τεθούν σε λειτουργία μηχανισμοί για την εξασφάλιση κοινών προτύπων και συντονισμένων αποφάσεων σχετικά με την επάρκεια, μεταξύ άλλων για λόγους συμμόρφωσης με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης (και ιδίως το άρθρο 12) <sup>(4)</sup>. Το κείμενο της απόφασης-πλαisiού θα πρέπει να προβλέπει σχετικούς μηχανισμούς.
23. Ο ΕΕΠΔ γνωρίζει ότι αρκετά κράτη μέλη αμφισβητούν τη νομική βάση για την προσθήκη διάταξης σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τρίτες χώρες, σε περιπτώσεις που τα δεδομένα δεν λαμβάνονται ούτε τίθενται στη διάθεση της ενδιαφερόμενης αρχής από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους. Κατά τον ΕΕΠΔ δεν υπάρχει λόγος αμφισβήτησης αυτής της νομικής βάσης. Τα παραδείγματα που περιέχονται στη γνωμοδότηση του Δεκεμβρίου 2005 καθώς και τα επιχειρήματα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο καταδεικνύουν την άμεση σύνδεση μεταξύ της ανταλλαγής αυτής με τρίτες χώρες και της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας δυνάμει του άρθρου 29 της Συνθήκης ΕΕ. Η διάταξη σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τρίτες χώρες πρέπει να θεωρηθεί ως πρόσθετη και αναγκαία διάταξη προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άρθρου 29 ΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 6 ΕΕ, ιδίως δε η στενότερη συνεργασία των αστυνομικών δυνάμεων στο πλαίσιο του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

<sup>(1)</sup> Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006 για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ, ΕΕ L 105, σ. 54.

<sup>(2)</sup> Βλ. γνωμοδότηση 10/2006 της 22ας Νοεμβρίου 2006 της ομάδας εργασίας για την προστασία των δεδομένων του άρθρου 29 όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Εταιρία Παγκόσμιων Διαπραγματιωτικών Τηλεπικοινωνιών (SWIFT).

<sup>(3)</sup> Απόφαση στις υποθέσεις C-317/04 και C-318/04.

<sup>(4)</sup> Βλ. επίσης ειδικότερα το άρθρο 2 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου (έχει επικυρωθεί από αρκετά κράτη μέλη), που είναι σύμφωνο με τα άρθρα 25-26 της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

24. Δικαιώματα των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα δικαιούται να ενημερώνεται σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται με την αρχή της δίκαιης και σύννομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο γίνεται σεβαστό από την απόφαση-πλαίσιο και επιπλέον προστατεύεται σύμφωνα με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης και ιδίως τα άρθρα 5 στοιχείο α) και 8. Ένα ουσιώδες στοιχείο του δικαιώματος αυτού είναι ότι η ενημέρωση παρέχεται αυτεπαγγέλτως από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας. Δεδομένου ότι το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα κατά κανόνα δεν γνωρίζει και δεν είναι δυνατόν να γνωρίζει ότι υποβάλλονται σε επεξεργασία πληροφορίες που το αφορούν, θα ήταν αντίθετο προς τη φύση του δικαιώματος αυτού να απαιτείται αίτηση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα. Φυσικά το δικαίωμα ενημέρωσης υπόκειται σε εξαιρέσεις και είναι σαφές ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον τομέα της επιβολής του νόμου, δεδομένου ότι οι πληροφορίες σχετικά με ποινικές έρευνες θα έθιγαν ενδεχομένως την ίδια την έρευνα. Ωστόσο, οποιαδήποτε λύση που εξαρτά την άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης από την υποβολή αίτησης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα δεν είναι αποδεκτή ούτε σύμφωνη με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης.
25. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ότι η θέση των αρχών προστασίας δεδομένων θα πρέπει να ανάλογη με εκείνη που τους δόθηκε με την οδηγία 95/46/EK. Η θέση αυτή είναι ακόμη σημαντικότερη στον παρόντα τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας. Η συνεργασία μεταξύ αρχών επιβολής του νόμου για την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας και άλλων σοβαρών εγκλημάτων συνεπάγεται αρκετά συχνά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και απαιτεί εξαιρέσεις από τα δικαιώματα των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα (βλ., λ.χ., στο προηγούμενο σημείο, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης).
26. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει κατ' αρχάς την ανάγκη αποτελεσματικής επιτήρησης και επιθεώρησης της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρχές εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας απόφασης-πλαίσιο, ιδίως όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ανταλλάσσονται μεταξύ των κρατών στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας. Κατά δεύτερο λόγο θα πρέπει να εξασφαλισθεί ο συμβουλευτικός ρόλος των αρχών, τόσο εντός της εθνικής δικαιοδοσίας όσο και εντός του θεσμοθετημένου δικτύου αρχών προστασίας δεδομένων, δηλ. της ομάδας αρχών (γνωστής στο πλαίσιο της οδηγίας ως «ομάδας εργασίας του άρθρου 29»). Επιβάλλεται η συμβολή των αρχών προστασίας δεδομένων προκειμένου να βελτιωθεί η συνοχή μεταξύ της προστασίας δυνάμει της παρούσας πράξης και της προστασίας σύμφωνα με την οδηγία 95/46/EK, να εξασφαλισθεί η τήρηση των νομικών υποχρεώσεων και να επιτευχθεί πλήρης εναρμόνιση μεταξύ των κρατών μελών και σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής.
27. Το άρθρο 24 της πρότασης της Επιτροπής περιέχει λεπτομερείς κανόνες περί ασφαλείας, ανάλογους προς τους κανόνες της Σύμβασης Ευρωπόλ. Ο ΕΕΠΔ τάσσεται κατά της διαγραφής των κανόνων αυτών από την πρόταση. Ένα εναρμονισμένο επίπεδο ασφαλείας αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, τόσο του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα όσο και μεταξύ των αρχών των κρατών μελών.
28. Ο ΕΕΠΔ, στη γνωμοδότηση του Δεκεμβρίου 2005, συνιστούσε να προβλεφθούν ιδιαίτερες διασφαλίσεις όσον αφορά την επεξεργασία ορισμένων ειδικών κατηγοριών δεδομένων, όπως τα βιομετρικά δεδομένα και τα προφίλ DNA. Στον τομέα της επιβολής του νόμου η χρήση αυτών των κατηγοριών δεδομένων είναι διαρκώς σημαντικότερη και ταυτοχρόνως μπορεί να συνεπάγεται ιδιαίτερους κινδύνους για το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα. Κατά συνέπεια απαιτούνται κοινοί κανόνες. Ο ΕΕΠΔ λυπάται για το γεγονός ότι η σύσταση αυτή δεν έχει ληφθεί υπόψη από το Συμβούλιο, τουλάχιστον εμφανώς. Ο ΕΕΠΔ καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να εγκρίνουν σχετική πρόταση, είτε σχετική με την αρχή της διαθεσιμότητας είτε όχι.

#### Συμπέρασμα

29. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να δώσει το Συμβούλιο περισσότερο χρόνο για τις διαπραγματεύσεις, ώστε να επιτευχθεί αποτέλεσμα που να προσφέρει επαρκή προστασία. Ο ΕΕΠΔ, μολονότι αναγνωρίζει τη σημασία της βραχυπρόθεσμης έκδοσης της απόφασης-πλαίσιο από το Συμβούλιο, προειδοποιεί ότι η ταχύτητα κατά τη λήψη αποφάσεων δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε χαμηλότερα πρότυπα προστασίας.
30. Η συνοχή της προστασίας είναι ουσιώδης, ανεξάρτητα από το πού, από ποιον ή για ποιο σκοπό υποβάλλονται σε επεξεργασία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ο ΕΕΠΔ καλεί το Συμβούλιο να επιδιώξει επίπεδο προστασίας όχι χαμηλότερο από εκείνο της οδηγίας 95/46/EK ή ακόμη και της γενικότερα διατυπωμένης Σύμβασης αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία δεσμεύει τα κράτη μέλη.
31. Οι κοινοί κανόνες περί προστασίας δεδομένων θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα δεδομένα του τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας και όχι να περιορίζονται στις διασυνοριακές ανταλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Η παρούσα γνωμοδότηση περιέχει επιχειρήματα που καταδεικνύουν ότι ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής είναι ανεφάρμοστος και, σε περίπτωση εισαγωγής του, θα συνεπαγόταν επιπλέον διατυπώσεις και έξοδα για τις αρχές και ταυτοχρόνως θα έθιγε την ασφάλεια δικαίου των προσώπων.

32. Άλλες ανησυχίες του ΕΕΠΔ είναι οι ακόλουθες:

- Οι ειδικές διατάξεις σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων που περιέχονται στην πρόταση της Επιτροπής δεν θα πρέπει να διαγραφούν από την πρόταση ούτε να καταστούν προαιρετικές.
- Οι διατάξεις σχετικά με την περαιτέρω χρήση δεδομένων και σχετικά με τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων θα πρέπει να είναι σύμφωνες με την οδηγία 95/46/ΕΚ αλλά και με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης.
- Οι ειδικές διατάξεις σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων με άλλους φορείς πέραν των αρχών επιβολής του νόμου εντός της ΕΕ δεν θα πρέπει να διαγραφούν από την πρόταση ούτε θα πρέπει να περιορισθεί το πεδίο εφαρμογής τους. Όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων με τρίτες χώρες, θα πρέπει να τεθούν σε λειτουργία τουλάχιστον μηχανισμοί για την εξασφάλιση κοινών προτύπων και συντονισμένων αποφάσεων σχετικά με την επάρκεια, μεταξύ άλλων για λόγους συμμόρφωσης με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το κείμενο της απόφασης-πλαίσου θα πρέπει να προβλέπει σχετικούς μηχανισμούς.
- Οι λύσεις που εξαρτούν την άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης από υποβολή αίτησης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα δεν είναι αποδεκτές ούτε σύμφωνες με τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης.
- Η θέση των αρχών προστασίας δεδομένων θα πρέπει να ανάλογη με εκείνη που τους δόθηκε με την οδηγία 95/46/ΕΚ.
- Οι λεπτομερείς κανόνες περί ασφαλείας, ανάλογοι προς τους κανόνες της Σύμβασης Ευρωπαϊκή, δεν θα πρέπει να διαγραφούν από την πρόταση.
- Η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνουν πρόταση για την επεξεργασία ορισμένων ειδικών κατηγοριών δεδομένων, όπως τα βιομετρικά δεδομένα και τα προφίλ DNA, είτε σχετική με την αρχή της διαθεσιμότητας είτε όχι.

Έγινε στις Βρυξέλλες στις 29 Νοεμβρίου 2006

Peter HUSTINX

*Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας  
Δεδομένων*

---